

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
ANALIZA LETNEGA POROČILA DANFOSS TRATA D.O.O.

Ljubljana, julij 2013

DRAGANA MARJANOVIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Dragana Marjanović, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica zaključne strokovne naloge z naslovom ANALIZA LETNEGA POROČILA DANFOSS TRATA D.O.O., pripravljenega v sodelovanju s svetovalko mag. Aleksandro Šobota.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo zaključne strokovne naloge na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbel(-a), da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v zaključni strokovni nalogi/diplomskem delu/specialističnem delu/magistrskem delu/doktorski disertaciji, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobil(-a) vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisal(-a);
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene zaključne strokovne naloge/diplomskega dela/specialističnega dela/magistrskega dela/doktorske disertacije dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TEORETIČNA OPREDELITEV LETNEGA POROČILA	1
1.1 Uporabniki letnega poročila	2
2 PRAVNA PODLAGA ZA PRIPRAVO LETNEGA POROČILA	3
2.1 Opredelitev velikosti družbe.....	4
2.1.1 Zakonsko določeni roki za predložitev letnih poročil	4
2.2 Javna objava letnega poročila.....	5
2.3 Sestavine letnega poročila	6
3 OBVEZNE SESTAVINE LETNEGA POROČILA	7
3.1 Uvodni del	7
3.2 Splošni del	8
3.3 Obvezni del.....	10
3.3.1 Računovodsko poročilo	10
3.3.2 Poslovno poročilo	12
3.4 Projektna skupina za sestavo letnega poročila	13
3.5 Dobro pripravljeno letno poročilo	13
4 ANALIZA LETNEGA POROČILA PODJETJA DANFOSS TRATA D.O.O.	14
4.1 Predstavitev podjetja	14
4.2 Analiza poslovnega poročila	15
4.3 Analiza računovodskega poročila.....	18
4.3.1 Vodoravna analiza bilance stanja	18
4.3.2 Navpična analiza bilance stanja.....	19
4.3.3 Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida.....	19
4.3.4 Navpična analiza izkaza poslovnega izida	20
4.4 Analiza uspešnosti podjetja	20
4.4.1 Analiza povezanih kazalnikov	20
SKLEP	24
LITERATURA IN VIRI	26
PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Danfoss Trata d.o.o. za leto 2011	23
--	----

KAZALO TABEL

Tabela 1: Razvrščanje družb po velikosti	4
Tabela 2: Roki za predložitev letnih poročil	5
Tabela 3: Izobrazbena struktura zaposlenih	16
Tabela 4: Izračunani kazalniki	20

UVOD

Ekonomska stroka je precej neenotna glede glavnega cilja oziroma smotra obstoja podjetij. Največkrat govorimo o maksimizaciji dobička kot glavnemu cilju podjetij. Zagotovo pa ni edini. Podjetja v praksi zasledujejo tudi druge cilje kot so širitev tržnega deleža, prepoznavnost blagovne znamke, dobri odnosi s strankami in dolgoročna zvestoba kupcev. Vedno bolj na pomenu pridobiva tudi družbena odgovornost in s tem povezano ustvarjanje ugleda v družbi. Ne glede na to, kateri cilj ali več le-teh podjetje zasleduje, pa se mora zavedati, da k temu spada tudi določena birokracija oziroma kot jim v podjetjih radi rečejo, nepotrebna birokracija. V svoji zaključni strokovni nalogi bom poskušala utemeljiti, zakaj je vsaj en izmed segmentov predpisane birokracije, to je letno poročilo, vse prej kot nepotreben.

Namen moje zaključne strokovne naloge je prikazati pomen priprave letnih poročil, razčleniti osnovne sestavine letnega poročila in vse ponazoriti na praktičnem primeru. Moja zaključna strokovna naloga bo v pomoč študentom in tistim, ki se v podjetjih prvič srečujejo s pripravo letnega poročila oziroma bi radi razumeli, katere podatke je potrebno v letnih poročilih razkrivati in v kolikšnem obsegu.

Zaključna strokovna naloga je vsebinsko razdeljena na dva glavna dela. V prvem delu so obrazloženi osnovni pojmi povezani s pripravo letnih poročil ter zakonodajo, ki opredeljuje pripravo le-teh. Drugi del obsega praktičen primer letnega poročila v izbranem podjetju Danfoss Trata d.o.o., analizo bilance stanja in izkaza poslovnega izida, ter pojasnila izbranih računovodskih kazalcev in kazalnikov¹. S pomočjo kazalnikov prikažem tudi Du Pontov sistem povezanih kazalnikov. Zaključno strokovno nalogo zaključim s ključnimi ugotovitvami in predlogi kako najbolje in najbolj transparentno pripraviti letno poročilo v podjetju.

1 TEORETIČNA OPREDELITEV LETNEGA POROČILA

Letno poročilo pripravljajo podjetja v pisni obliki (enoten dokument) in v njem razkrivajo podatke o poslovanju enega poslovnega leta za notranje in zunanje uporabnike. Ker ga

¹ Slovenski računovodski standard (Ur.l. RS, št. 118/2005 (10/2006 popr., 112/2006 popr., 90/2010 popr.), 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 3/2007, 12/2008, 1/2010, 80/2011, 2/2012, 64/2012, v nadaljevanju SRS) 29.22 opredeljuje, da so **računovodski kazalci** absolutna števila, ki se nanašajo na pomembne gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki, na primer sredstva, osnovni kapital, prihodki, dobiček, izguba, prodajna cena enote, lastna cena enote in tako naprej. Ti kazalci napovedujejo ali kažejo stanje in nakazujejo razvijanje časa v dani merski enoti.

Računovodski kazalniki so opredeljeni v SRS 29.25, in sicer kot relativna števila, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki. Lahko so koeficienti, stopnje udeležbe in indeksi. Dobijo se s primerjavo dveh kategorij. Če se količnik pomnoži s 100, se govori o odstotnem koeficientu, odstotku udeležbe ali odstotnem indeksu.

običajno prebiramo v tiskani obliki, so pomembni tako oblika letnega poročila, kot tudi kakovost papirja in tiska. Vedno bolj pa se podjetja poslužujejo tudi elektronske verzije letnih poročil, saj so jim takšna letna poročila dostopna na spletnih straneh podjetij, raznih bonitetnih hiš in na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES). Videz letnega poročila je mnogim pokazatelj uspešnosti podjetja in že na prvi pogled razlikujejo med uspešnimi in manj uspešnimi podjetji, saj jim letno poročilo veliko pove o organizaciji v podjetju. V podjetjih se zavedajo, da je to brezplačno marketinško orodje, saj je javno dostopno tako dobaviteljem, kupcem kot tudi potencialnim investitorjem. Na žalost pa veliko podjetij še vedno ne vidi letnega poročila kot brezplačen marketinški inštrument, ampak kot nujno zlo, ki ga pripravljajo zgolj zaradi tega, ker ga predpisuje zakonodaja.

Horvat (2000b, str. 15) opredeli letno poročilo kot temeljno listino podjetja o njeni poslovnoizidni uspešnosti poslovanja, njenem premoženjskem in finančnem stanju ter o drugih vidikih poslovanja. V njem se družba v celoti predstavi s finančnega in tudi z nefinančnega vidika.

Letno poročilo lahko v grobem razdelimo na poslovni in računovodski del, pri čemer podjetje v poslovnem delu predstavi svoje vrednote, cilje in načrte za prihodnost ter se predstavi s poslovnega vidika, medtem ko v računovodskem delu predstavi in komentira finančni vidik poslovanja v preteklem letu (Horvat, 2002).

1.1 Uporabniki letnega poročila

Pri pisanju letnega poročila je potrebno upoštevati, da imajo podjetja različne interesne skupine. Zato je priporočljivo, da si najprej skiciramo in napišemo standardno poročilo, ki bo obsegalo vse, kar bi hoteli interesnim skupinam sporočiti. Nato informacije prilagodimo glede na interese posameznega bralca letnega poročila.

Uporabnike, tj. bralce letnih poročil, lahko razdelimo v dve glavni skupini, in sicer v notranje in zunanje. Različni tipi uporabnikov imajo drugačne zahteve po računovodskih informacijah (Odar, 2013, str. 17 in 18):

- Lastniki kapitala oziroma potencialni vlagatelji, ki jih zanimajo predvsem velikost in ustaljenost nadomestila na podlagi njihovega kapitala v obliki deležev iz čistega dobička, dividend in podobnega, politika delitve čistega dobička, dolgoročna donosnost podjetja in kakovost njegovega upravljanja.
- Banke in druge finančne inštitucije zanima plačilna sposobnost podjetja, njegov finančni položaj, dolgoročna donosnost in kakovost njegovega upravljanja.
- Zaposlencem so zanimive predvsem informacije o donosnosti poslovanja podjetja ter iz nje izhajajoče možnosti zaslužkov in socialnih prejemkov pa tudi druge dolgoročne možnosti za zaposlovanje.

- Kupce zanimajo dolgoročna donosnost podjetja ter možnost ohranjanja ustaljenega poslovanja, finančni položaj in kakovost upravljanja.
- Tekmece oz. konkurente podatki iz letnega poročila zanimajo iz dveh razlogov in sicer, da ugotovijo kolikšna je možnost, da kupijo podjetja, ali možnost, da podjetje kupi njih. Zanimajo jih predvsem donosnost in finančni položaj.
- Država in državni organi želijo biti seznanjeni z razmeščenostjo raznih dejavnikov, posebej z zaposlenci in uživanjem posebnih pravic zaradi monopolnega položaja ali naravne rente, kar je povezano z uvajanjem dajatev.
- Javnost, v kraju kjer deluje podjetje, želi vedeti, ali ogroža človekovo okolje in kako ukrepa, da se ogrožanje prepreči in omeji. Javnost zanima tudi, kakšne ekonomske in finančne možnosti podjetja za pomoč pri reševanju krajevnih problemov in v povezavi z zaposlovanjem. Ob tem sta bralcem zanimiva predvsem donosnost poslovanja in finančni položaj podjetja.

2 PRAVNA PODLAGA ZA PRIPRAVO LETNEGA POROČILA

Vsebina letnega poročila je predpisana v zakonu o gospodarskih družbah in slovenskih računovodskih standardih.

Zakon o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013 Odl.US: U-I-311/11-16 v nadaljevanju ZGD-1) ima celotno osmo poglavje razdeljeno na tri dele. Prvi del obravnava poslovne knjige in letno poročilo, drugi del je namenjen podjetnikom in tretjim družbam.

Prvi del, ki je namenjen poslovnim knjigam in letnemu poročilu, ima 8. podpoglavij:

- Splošne določbe so opredeljene od 53. do 59. člena;
- Splošna pravila o letnem poročilu (od 60. do 62. člena);
- Določbe o bilanci stanja (od 63. do 65. člena);
- Izkaz poslovnega izida (66. člen);
- Vrednotenje postavk v računovodskih izkazih (67. člen);
- Letno poročilo in pravila vrednotenja ob združitvi in delitvi (68. člen);
- Priloga k izkazom (69. člen);
- Poslovno poročilo (70. člen).

Temeljne zahteve glede vsebine letnega poročila predpisuje ravno 70. člen ZGD-1 in veljajo neodvisno od računovodskega okvira podjetja. Sicer pa podjetje pri izboru predstavljenih vsebin izhaja predvsem iz potreb uporabnikov svojega letnega poročila (Vezjak, 2013, str. 57).

Podjetja morajo upoštevati tudi zahteve po resničnem, poštenem, jasnem in preglednem prikazu poslovanja v letnem poročilu. Sestavine letnega poročila so predpisane tudi v SRS, ki pa temeljijo na ZGD-1.

Zakon o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 13/2011-UPB3, 18/2011, 78/2011, 38/2012, 40/2012-ZUJF, 83/2012, 46/2013-ZIPRS1314-A, v nadaljevanju ZDDV-1) v 69. členu predpisuje, da morajo vsa podjetja k bilanci stanja priložiti tudi pojasnila. Podjetja, ki so zavezana k reviziji, pa morajo upoštevati tudi načela predpisana v SRS.

2.1 Opredelitev velikosti družbe

Letna poročila je potrebno razlikovati tudi glede na velikost družb. Letno poročilo srednjih in velikih kapitalskih družb, dvojnih družb in tistih majhnih kapitalskih družb, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, je sestavljeno iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza denarnih tokov, izkaza gibanja kapitala, priloge s pojasnili k izkazom iz poslovnega poročila. Vsi ti deli pa predstavljajo celoto v letnem poročilu, ki se imenuje računovodsko poročilo. Majhne družbe, ki niso zavezane k reviziji, pa morajo pripraviti letno poročilo, ki obsega bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in priloge s pojasnili k tem izkazom. Vsi ti deli predstavljajo računovodsko poročilo. Ni pa jim potrebno pripravljati poslovnega poročila (Odar & Lipnik, 2013, str. 11).

ZGD-1 v 57. členu predpisuje katere družbe so zavezane k revidiranju letnih poročil. Te družbe so: velike in srednje kapitalske družbe, dvojne družbe in majhne kapitalske družbe z vrednostnimi papirji, ki trgujejo na organiziranem trgu.

Za razumevanje opredelitve družb in tega, katere družbe so zavezane k reviziji, je potrebno opredeliti velikost družb po ZGD-1.

Tabela 1: Razvrščanje družb po velikosti

	Majhna družba	Srednja družba
Št. zaposlencev	≥ 50	≥ 250
Čisti prihodki od prodaje	≥ 8,8 mio EUR	≥ 35 mio EUR
Vrednost aktive	≥ 4,4 mio EUR	17.5 mio EUR

Vir: ZGD-1 55. člen.

Velike družbe so družbe, ki po opredelitvi ZGD-1 niso ne majhna ali srednja družba.

2.1.1 Zakonsko določeni roki za predložitev letnih poročil

Roki za predložitev letnih poročil se razlikujejo glede na vrsto poslovnega subjekta, trajanje poslovnega leta in vrsto letnega poročila.

Tabela 2: Roki za predložitev letnih poročil

VRSTA POSLOVNEGA SUBJEKTA	ZA ZAGOTOVITEV JAVNOSTI PODATKOV	ZA DRŽAVNO STATISTIKO
Gospodarske družbe	Letno poročilo – 3 mesece po koncu poslovnega leta. Revidirana in konsolidirana letna poročila – 8 mesecev po koncu poslovnega leta.	Do konca meseca marca.
Zadruga	Letno poročilo, revidirana in konsolidirana letna poročila – 8 mesecev po koncu poslovnega leta.	Do konca meseca marca.
Samostojni podjetniki	3 mesece po koncu poslovnega leta (oziroma do konca meseca marca za preteklo leto).	Do konca meseca marca.
Pravne osebe javnega prava	Do konca meseca februarja.	Do konca meseca februarja.
Nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava	Do konca meseca februarja.	Do konca meseca februarja.
Društva	Letna poročila – do konca meseca marca. Revidirana letna poročila – do konca meseca avgusta.	Do konca meseca marca.

Vir: Letna poročila – splošno, b.l..

2.2 Javna objava letnega poročila

AJPES je organizacija pooblaščenca za obdelovanje podatkov iz bilanc stanja gospodarskih družb in njihovo javno objavljanje. Gospodarske družbe morajo objaviti podatke iz letnega poročila za preteklo koledarsko leto do konca meseca marca v tekočem letu, revidirana in konsolidirana letna poročila pa osem mesecev po koncu poslovnega leta. Mesec oddaje revidiranega letnega poročila se lahko od subjekta do subjekta precej razlikuje, saj imajo lahko podjetja precej različna obdobja poročanja. Podjetja imajo lahko poslovno leto enako koledarskemu, kar pomeni, da pripravljajo računovodske izkaze za obdobje 01.01.-31.12., ali pa imajo lahko poslovno leto različno koledarskemu, na primer od 01.05.-30.04. Podjetja, ki so zavezana k reviziji, morajo na AJPES do 31.03. predložiti podatke iz letnega poročila na poenostavljenih obrazcih, podatke o opredelitvi družbe in dodatne podatke za namene državne statistike. Po preteku osmih mesecev od konca poslovnega leta, pa morajo predložiti tudi revidirano letno poročilo v pdf. verziji za javno objavo (Letna poročila – splošno, b.l.).

2.3 Sestavine letnega poročila

ZGD-1 določa obvezne sestavine letnega poročila, oblika pa je prepuščena podjetjem. Ta zakon v 61. členu navaja, da mora biti letno poročilo jasno in pregledno, ter izkazovati resnične in poštene podatke premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja in poslovnega izida. Letno poročilo razčlenjujemo na poslovno poročilo, računovodsko poročilo (računovodski izkazi in pojasnila k izkazom), revizorjevo poročilo in predlog uporabe bilančnega dobička. Ključne sestavine letnega poročila so: naslovnica, finančni poudarki, kazalo, pismo in nagovor predsednika uprave, besedilo, ki naj izrazi osebnost podjetja, letno računovodsko poročilo in poslovno poročilo, zbirnik statistik, grafi in tabele, mnenje revizijske hiše in direktorski profil (Horvat, 2000b, str. 74).

Vsi deli letnega poročila so namenjeni predstavitvi podjetja, vendar je vsak del pomemben različnim uporabnikom. Uvodni del na kratko prikaže uspešnost poslovanja z najpomembnejšimi (izbranimi) podatki. Splošnemu delu letnega poročila pravimo mehki del, saj v njem podjetje uporabi svojo ustvarjalnost in inovativnost, nameni pa ga tudi drugim interesnim skupinam, ki jih ne zanimajo samo računovodske in finančne informacije (Horvat, 2000b, str. 74).

Za kakovost sestavljenega letnega poročila so odgovorni najvišje vodstvo podjetja in njegovi nadzorni organi, odvisno pa je od njihove zavzetosti in pričakovanj, usmeritve in nadzora. Vsebina letnega poročila je načeloma prepuščena podjetju samemu. Ravno to je razlog, da morajo v podjetjih premišljeno pristopiti k pripravi letnega poročila. Vprašati se morajo, kdo so ljudje, ki bodo letno poročilo brali in kaj jim želimo sporočiti.

Vežjak (2013, str. 57) na podlagi priporočil dobre prakse pripravi smernice za pripravo poslovnega poročila:

- Organiziranost in pregled dokumentov

Vodstvo imenuje skupino ljudi, ki skrbi za pripravo celotnega letnega poročila. Ena prvih nalog skupine je pregled poročila za preteklo leto in takrat prepoznanih možnih izboljšav pri njegovi pripravi. Člani tudi pregledajo medletne objave za javnost, medletna poročila za nadzorni svet, poročila o značilnostih makroekonomskega okolja v preteklem letu in napovedi za prihodnja leta ter strateške in letne načrte.

- Usmeritve

Med temeljne usmeritve spadata na primer odločitve o upoštevanju načel celovitega poročanja in odločitve o vodilnem sporočilu, tj. zgodbi, ki jo želi podjetje sporočiti z letnim poročilom. Skupina skupaj z vodstvom podjetja opredeli tudi najpomembnejše uporabnike poročila in njihova pričakovanja glede informacij v poročilu.

- Vsebina

Podjetja naj skozi celotno letno poročilo prikazujejo vrednote in poslanstvo in ne zgolj v poslovnem delu poročila. Več o vsebini letnega poročila in razčlenitvi po poglavjih opisujem v nadaljevanju zaključne strokovne naloge.

3 OBVEZNE SESTAVINE LETNEGA POROČILA

Obvezne sestavine letnega poročila določajo ZGD-1, SRS, Kodeks upravljanja javnih delniških družb in drugi predpisi, ki jih sprejmejo različni državni organi, kot na primer Banka Slovenije.

Sestavine letnega poročila so:

- poslovno poročilo,
- računovodsko poročilo (računovodski izkazi in pojasnila k izkazom),
- revizorjevo poročilo in
- predlog uporabe bilančnega dobička.

V nadaljevanju bom natančno razčlenila vsebino letnega poročila po poglavjih.

3.1 Uvodni del

Rdečo nit oziroma poglavitno temo letnega poročila napovemo že z naslovnico. Sledi ji uvodni del v katerem podjetje povzame ključne finančne in druge poudarke, ki so bili za podjetje v poslovnem letu pomembni. Ravno s prebiranjem povzetka bralec letnega poročila dobi vpogled v ključne elemente poslovanja podjetja v preteklem letu. S tem pridobi vpogled v letno poročilo še predno ga zares začne brati. Izkušeni bralci lahko že na podlagi povzetka dobijo vtis o poslovanju in so med branjem preostalega dela poročila še posebej pozorni na podatke, ki jih najbolj zanimajo. Sledi kazalo, ki je še kako pomembno pri obsežnih letnih poročilih. Bralec, ki ne želi brati celotnega letnega poročila, se lahko s pomočjo kazala pomika izključno po poglavjih, ki ga zanimajo. V poročilu predsednika uprave in poročilu predsednika nadzornega sveta, odgovorni za poslovanje podjetja, nagovorijo bralca letnega poročila. Nato pa sledi kratka predstavitev podjetja. Poročili predsednika uprave in predsednika nadzornega sveta, sta zaradi pomembnosti na začetku letnega poročila. Dejansko lahko v pismu sporočita skoraj karkoli želita. Načeloma pa sta poročila namenjeni temu, da v strnjeni obliki predstavita poslovanje podjetja in kratko napoved za prihodnje poslovanje. Pri pisanju poročila so pomembni slog pisanja, oblika, dolžina in vsebina. Običajno je poročilo napisano v obliki pisma, naslovljenega na delničarje. Zelo pogosto v praksi zasledimo, da se tema poročiloma reče kar pismo predsednika uprave oziroma pismo uprave, v kolikor je več članov, in pismo predsednika nadzornega sveta. Navadno se v pismih ne uporablja številka, saj je temu namenjen

računovodski del letnega poročila. Poleg tega mora biti pismo kratko (največ od ene do dveh strani) in jedrnato, napisano prijazno in enostavno, bralca pa ne sme z dolgočasiti. V poročilu predsednika uprave pogosto najdemo informacije o aktivnosti podjetja, o spremembah deležev lastništva v osnovnem kapitalu, o dejavnosti podjetja v lokalni skupnosti in informacije o politiki dividend oz. o predlogu uprave v zvezi z razdelitvijo dobička med delničarje in v rezerve. Informacije, ki jih preberemo v poročilu predsednika uprave, morajo biti v splošnem in obveznem delu letnega poročila utemeljene in razčlenjene. Pri nekaterih podjetjih najdemo v uvodnem delu tudi poročilo predsednika nadzornega sveta. To poročilo ni nujno, vendar podaja mnenje nadzornega sveta in vsebuje pojasnila razdelitve dobička na dividende in v druge namene. Namenjen pa je širšemu krogu malih delničarjev (Horvat, 2000b, str. 74-77).

V povzetku podjetje predstavi najosnovnejše podatke, kot so polni naziv, sedež podjetja, primarna in dopolnilne dejavnosti, matična in davčna številka, število zaposlenih, poslanstvo, vizija in cilji, najpomembnejše poslovne in proizvodne enote in podobno. V uvodnem delu si lahko podjetje privoščiti nekaj svobode in predstavi svoje glavne produkte, kako uspešni so ter s katerimi poslovnimi partnerji sodelujejo. V javnosti se vedno bolj poudarja družbena odgovornost podjetij. V tem delu letnega poročila lahko podjetja pojasnijo vpliv podjetja na okolico, tako naravno kot kulturno, tehnološko in gospodarsko. Navedejo lahko tudi pomembnejše dogodke, ki so vplivali na poslovanje podjetja. Podjetje lahko razkrije morebitne nesreče, ki so vplivale na okolje, ali pa izkoristi letno poročilo za komunikacijo z javnostjo in se opraviči za morebitno nastalo škodo. Seveda lahko podjetje sporoči tudi pozitivne vplive na okolje, kot je na primer odprtje novega obrata in s tem povezano odpiranje novih delovnih mest. Za podjetje je veliko bolje, če v uvodnem delu predstavi pozitivne vplive na okolje, tj. pozitivne aktivnosti (Horvat, 2000b, str. 74-77).

Uvodni del letnega poročila je zagotovo del, ki ga preberejo vse interesne skupine, ne glede na predznanje. Tudi strokovno manj podkovani bralci bodo razumeli ali je podjetje poslovno leto zaključilo uspešno in kakšni so obeti za prihodnost, ne glede na to, da ne razumejo finančnih kazalnikov in nimajo zadostnega znanja za prebiranje računovodskega poročila.

3.2 Splošni del

Splošnemu delu letnega poročila pravimo tudi mehki del, saj imajo v podjetju pri njegovi sestavi proste roke. V tem delu predstavijo vse podatke in informacije, ki jih ne predpisujejo nobeni predpisi in standardi. Podjetja pri pisanju tega dela upoštevajo neke splošne smernice, ki jih vključijo poleg uvodnih in obveznih sestavin. Podjetja lahko splošni del letnega poročila naredijo za bralce bolj zanimiv, saj vanj vključijo barvne fotografije novih donosnih izdelkov, zaposlenih, managementa, direktorjev poslovnih področij, ključnih projektov, nagrad in ugodnosti. S tem kreativnim delom lahko podjetje izkoristi tudi priložnost za oglaševanje, poslovodstvo pa se s svojo ustvarjalnostjo in

inovativnostjo lahko osredotoči tudi na tiste interesne skupine, ki jih ne zanimajo samo računovodske informacije (Horvat, 2000b, str. 78-80).

Kot priporočajo v svetovni bazi letnih poročil v San Franciscu, tako imenovani Annual Report Library, ki zbira originalna letna poročila že deset let in jih ima v svoji bazi okoli 1,45 milijona z vsega sveta in od vseh vrst organizacijskih oblik (podjetja, banke, skladi), so tipične sestavine splošnega letnega poročila naslednje (Horvat, 2000a, str. 52-54):

- Prodaja in marketing: vsebino o prodaji in trženju običajno napiše tržni oddelek, ki opiše, kateri so prodajni programi in trgi podjetja ter kateri od njih so največji, kako prodajamo in kdaj največ prodamo. Jasno so opisani panoga, oddelki podjetja in poslovanje.
- Večletni pregled finančnih podatkov: Zanje je po navadi odgovoren finančni direktor. Običajno v tem delu prikažemo gibanje istovrstnih podatkov za več preteklih let (vsaj od pet do deset), denimo gibanje dobička in poslovnega prihodka, in je sestavni del poročila zato, da interesne skupine lahko vidijo, v katero smer se razvija podjetje (napreduje ali nazaduje).
- Analiza upravljanja: To je analiza finančnih podatkov iz prejšnjih dveh let, spremlja pa jo razlaga uprave. Vsebuje gibanje ključnih postavk iz bilance stanja in izkaza uspeha, ki ga prikažemo z indeksi oziroma odstotki, tako da primerjamo obravnavano poslovno leto glede na prejšnje poslovno leto. Uprava ima v tem delu možnost, da predstavi denimo nove izdelke in inovacije ter z vrednostmi opiše in časovno primerja naložbe v raziskave ter razvoj, investicije in podobno.
- Poročilo o kapitalu: Pojasnjuje spremembe v kapitalu podjetja, kot so nerazdeljeni dobiček ali izguba, plačane dividende delničarjem, izdane ali umaknjene delnice, spremembe v knjigovodski vrednosti.
- Segmentne informacije: Veliko podjetij posluje v več poslovnih programih in na različnih trgih, zato prikazujejo v letnih poročilih ključne finančne podatke po različnih segmentih poslovanja (trgih, poslovnih programih, profitnih centrih in podobno).
- Seznam podružnic z naslovi in organizacijska struktura, struktura blagovnih znamk, distribucijska mreža. Ta del je navadno med zadnjimi stranmi letnega poročila. Ta je za ciljne interesne skupine tudi nasvet, katere izdelke naj kupujejo, da bodo pripomogli k naložbi.
- Seznam direktorjev in vseh pisarn, tudi zunaj sedeža družbe. Navadno je na zadnji ali predzadnji strani letnega poročila.
- Tržna cena delnice in tržna kapitalizacija. Ta informacija je zanimiva predvsem za analitike. Najbolje je predstaviti gibanje cene delnice na začetku letnega poročila.

Splošni del je tisti del letnega poročila, v katerem imajo podjetja največ svobode in ga lahko izkoristijo kot učinkovito marketinško orodje, saj lahko na brezplačen način javnosti sporočijo kar želijo.

3.3 Obvezni del

Jedro letnega poročila je bilančno poročilo, ki ga predstavimo suhoparno in brez grafičnih ali likovnih poživitev. Določajo ga obvezni okvirji, to so standardi, zakoni in različna pravila, zato ga imenujem obvezni del letnega poročila. Zakonski okvir za sestavo letnega poročila v Sloveniji je osmo poglavje ZGD-1. Podjetja morajo voditi poslovne knjige ter izdelati letna poročila v skladu z določbami omenjenega zakona in drugih predpisov ter ob upoštevanju Slovenskih računovodskih standardov. Bistvene sestavine tega dela so: računovodski izkazi s pojasnili, poslovno poročilo in revizorsko poročilo. Revizorsko poročilo se praviloma nahaja pred ali za računovodskimi izkazi in poslovnim poročilom (Horvat, 2000b, str. 89).

3.3.1 Računovodsko poročilo

Računovodsko poročilo je obvezni in finančni del letnega poročila. Vsebuje računovodska poročila ter njihove razlage. V tem delu letnega poročila se bralec lahko seznaní z vrednostno izraženimi poslovnimi dogodki, ki jih opisujemo v poslovnem delu letnega poročila. V računovodskem poročilu se nahajajo tudi analize in pojasnila vseh pomembnejših računovodskih postavk. Računovodski podatki bralcem računovodskih izkazov prikažejo pravo sliko šele v razkritjih posameznih računovodskih postavk. Pojasnila oziroma razkritja računovodskih izkazov vključujejo informacije o uporabljenih metodah vrednotenja postavk v računovodskih izkazih. Vsebino razkritij določa ZGD-1. Med pojasnila spadajo tudi razkritja o tveganjih in negotovostih, razkritja in razčlemba sredstev in obveznosti, ki niso prikazani v bilanci stanja (Horvat, 2000b, str. 48 in 49).

Poznamo več vrst računovodskih izkazov, ki so namenjeni zunanjemu računovodskemu poročanju. Glede na njihove značilnosti jih lahko razvrstimo v dve vrsti (Odar, 2011, str. 732 in 733):

- a) Računovodski izkazi, ki se nanašajo na določeno točko v času. Taka je bilanca stanja, v kateri družba poroča o stanju sredstev, dolgov in kapitala na določen dan. Ta računovodski izkaz je pogosto imenovan tudi izkaz finančnega položaja.
- b) Računovodski izkazi, ki se nanašajo na izbrano obračunsko obdobje. Teh je več:
 - izkaz poslovnega izida, v katerem podjetje poroča o prihodkih in odhodkih, dobičkih in izgubah ter čistem dobičku ali čisti izgubi,
 - izkaz zadržanega dobička, v katerem družba poroča o spremembah zadržanega čistega dobička,
 - izkaz denarnih tokov, v katerem družba poroča o tokovih iz poslovne dejavnosti, investiranja in financiranja, ter

- izkaz sprememb kapital, v katerem družba poroča o vseh spremembah kapitala glede na začetno stanje kapitala v obračunskem obdobju.

Po ZGD-1 sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida obvezna računovodska izkaza, ki ju morajo prikazovati vse družbe. Družbe, ki so zavezane k revidiranju, pa morajo poleg dveh obveznih računovodskih izkazov sestaviti tudi izkaz finančnih tokov. To pravilo velja po SRS (Horvat, 2000b, str. 48-49).

- **Bilanca stanja**

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, ki mora resnično in pošteno prikazati stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov. Postavke v bilanci stanja so prikazane po neodpisani vrednosti kot razlike med celotno vrednostjo in njenim popravkom. ZGD-1 v 65. členu določa razčlenitev bilance stanja. Enako členitev bilance stanja navajajo tudi SRS 24. Sredstva in obveznosti do virov sredstev morajo biti v bilanci stanja razčlenjeni glede na ročnost. Družbe morajo tiste dele dolgoročnih terjatev in dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo najpozneje v letu dni po bilanci stanja, izkazati kot kratkoročne, v poslovnih knjigah pa jih ne prenesejo med kratkoročne terjatve in obveznosti. Pomembna postavka so tudi zabilančne potencialne obveznosti, ki jih ZGD-1 predpisuje, medtem, ko jih SRS 24 ne obsega (Lipnik, 2013b, str. 22).

- **Izkaz poslovnega izida**

Vsa podjetja morajo prikazati prihodke in odhodke ter jih tudi razkriti. Izračun bilančnega dobička/izgube lahko podjetje vključi v izkaz poslovnega izida ali v priložo k izkazom. Doseženi dohodek oziroma dobiček naj bi bil namreč najboljša napoved bodočih zaslužkov, zato naj bi bili zasluženi (pretekli) dobički najboljši kazalci bodočih dividend in tudi tržnih cen delnic. Prav tako naj bi izkaz poslovnega izida posojilodajalcu omogočal vpogled v posojilojemalčevo zmožnost ustvariti bodoče denarne tokove za vračilo posojila. Še danes pa je v številnih primerih izkaz poslovnega izida računovodski izkaz, s katerim se meri uspešnost ali neuspešnost poslovanja (Odar, 2011, str. 734).

- **Izkaz denarnih tokov**

Izkaz, ki ga opisujem v nadaljevanju je natančno opredeljen v SRS 26, ki opredeljuje, da je izkaz denarnih tokov mogoče pripraviti po dveh različicah - različica I oziroma imenovana tudi neposredna metoda in različica II, imenovana tudi posredna metoda. Družbe se same odločijo po kateri različici bodo pripravljale izkaze.

Lipnik (2013a, st. 32) navaja, da daje SRS 26 prednost različici I, pri kateri so postavke vseh vrst denarnih tokov prikazane kot prejemi in izdatki. Dovoljeno pa je seveda uporabljati tudi različico II, pri kateri so denarni tokovi pri poslovanju prikazani le kot

pribitek prejemkov oziroma izdatkov, ki ga izračunamo na podlagi postavk izkaza poslovnega izida in sprememb čistih obratnih sredstev kot poslovnih postavk bilance stanja, kar v izkazu tudi prikažemo.

- **Izkaz gibanja kapitala**

Tudi pri pripravi izkaza gibanja kapitala imajo podjetja možnost, da si izberejo katero različico oziroma obliko bodo uporabila. Lahko pripravijo razširjeno različico, tj. prikažejo spremembe vseh sestavin kapitala ali skrajšano obliko in nato detajlno razčlenitev pojasnjujejo v razkritjih k letnemu poročilu. V izkazu gibanja kapitala je potrebno pripraviti spremembe v kapitalu na začetku obdobja in koncu obdobja (npr. vse spremembe med 01.01. in 31.12.). Spremembe se ugotavljajo na sledečih postavkah kapitala: osnovi kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni čisti poslovni izid in čisti poslovni izid poslovnega leta (Odar, 2012, str. 19 in 20).

3.3.2 Poslovno poročilo

Prav tako kot računovodsko poročilo tudi poslovno sodi pod obvezni del letnega poročila. Pri poslovnem poročilu je razlika ta, da oblika ni zakonsko določena, vendar je takšno poročilo nekakšen izkaz poslovodstva. Ker so v računovodskem poročilu predvsem kvantitativne informacije, je v poslovnem poročilu priporočljivo ponuditi nekaj več o prihodnjem poslovanju oziroma obstoju podjetja. V njem podjetje običajno predstavi svoje delo, uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti. Ta del letnega poročila ponuja številna razkritja neračunovodske, obvezne in prostovoljne narave. Računovodski del letnega poročila nam omogoča vpogled v pretekle podatke, medtem ko nam poslovni del omogoča informacije o preteklem in prihodnjem poslovanju. Ko podjetje analizira preteklo dogajanje in stanje, lahko izhaja iz računovodskih podatkov in računovodskih izkazov ali pa vključi tudi področja trženja, proizvodnje, financiranja, kadrovske problematike itd. (Horvat, 2000b, str. 110).

Če podjetje sestavlja podrobno poslovno poročilo, vključi tudi razčlenitve odmikov obračunskih podatkov od sodil za njihovo presojanje in oblikovanje kazalnikov na podlagi obračunskih in predračunskih računovodskih podatkov. S pomočjo kazalnikov lahko naredimo analizo podjetja in primerjavo z ostalimi podjetji. Kazalnike je primerno prikazati tudi v več obdobjih, saj tako interesne skupine vidijo ali podjetje napreduje ali nazaduje. Podjetje si samo izbere kazalnike za katere meni, da imajo največjo izrazno moč in so najpomembnejši. V poslovni del letnega poročila spada tudi vpogled v načrte podjetja oziroma ocena možnosti prihodnjega razvoja (Horvat, 2000b, str. 111).

Družba lahko prostovoljno razkrije več informacij (kot na primer del trženjske strategije).

3.4 Projektna skupina za sestavo letnega poročila

Pri pripravi letnega poročila je za podjetje najboljšo, da sestavi projektno skupino in določi vodjo tega projekta, ki je primerni vodilni zaposleni na dovolj visokem položaju. Če je podjetje prejšnje leto pripravilo letno poročilo, se začne načrtovanje letnega poročila s kritično oceno prejšnjega. Pri tem lahko za izboljšanje in osvežitev vsebine upoštevamo naslednja vprašanja, ki veljajo tudi za tista podjetja, v katerih prvič pripravljajo letno poročilo (Horvat, 2000a, str. 52-54):

- Katerim interesnim skupinam bi lahko naslednjič bolje postregli? So vloge zaposlenih dovolj osvetljene? Ali smo prikazali, kako se v krajih, kjer so naše tovarne ali podružnice, kaže navzočnost v lokalni skupnosti?
- Kaj je letos novega? Dobro letno poročilo je pravzaprav kot informativni časnik. Novosti, ki se nanašajo na organizacijo in napredovanje podjetja, je treba posredovati prav tako živo, kot to počnejo časniki, ko poročajo o aktualnih dogodkih.
- Kateremu izmed naših starih dobrih in tolikokrat preizkušenih receptov ne bi škodilo, da ga spremenimo? Če vsako leto začnemo s pismom predsednika uprave – dobesedno, s formalnim poslovnim pismom na uradnem pisemskem papirju podjetja – potem bi se letos morda splačalo, da bi predsednika uprave v obliki intervjuja bralcem bolj približali. In ali ne bi namesto formalnih portretov oddelčnih direktorjev, zaradi katerih je poročilo videti bolj almanah, vodilne zaposlene raje prikazali pri zanimivih vsakodnevnih nalogah – ali pa jih slikamo na skupinski fotografiji, tako da ne bodo videti kot lutke iz voščenega muzeja.

3.5 Dobro pripravljeno letno poročilo

Podjetja so obvezana pripravljati in objavljati letna poročila iz razlogov, ki sem jih navedla na začetku zaključne strokovne naloge, toda kakovost letnih poročil se zelo razlikuje. V podjetjih bi se morali zavedati, da je kakovostno pripravljeno letno poročilo tudi slika zunanjim uporabnikom o finančni in poslovni stabilnosti podjetja.

Hodge (2011) podaja nekaj ključnih nasvetov kako pripraviti dobro letno poročilo:

- »Več je manj«: V podjetjih bi morali dobro razmisliti katere informacije so ključne in jih vključite v svoje letno poročilo. Bralcev ne bi smeli dolgočasiti z nepotrebnimi informacijami.
- Vključiti bi morali močno intuicijo po ravnanju: Bralcu letnega poročila bi morali v podjetju jasno sporočiti kaj pričakujejo od njega. Ali naj investira oziroma donira v podjetje, naj kupuje izdelke ipd. Predvsem je pomembno, da so v podjetju pri svojem sporočilu jasni.

- Podjetja lahko objavijo digitalna letna poročila ali jih objavijo na svoji spletni strani: Cilj je, da letno poročilo vidi čim več ljudi. Najceneje bo, če podjetje bralcem posreduje letno poročilo v elektronski obliki.
- V letnem poročilu ne smejo podjetja ničesar prikrivati. Tudi, če se vse ni izšlo po planih, ki so si jih v podjetju zastavili v preteklem letu, bi morala podjetja to jasno povedati svojim deležnikom in opisati, kako mislijo odprte zadeve reševati v prihajajočem letu. Iskrenost se v praksi vedno izkaže za najboljšo odločitev.
- Priporočljiva je uporaba grafov: Finančni podatki so zelo pomembni, hkrati pa tudi za marsikoga suhoparni. V podjetjih naj jih prikažejo na zanimiv način tudi bralcem, ki niso najbolj veščji branja finančnih poročil.

Tudi Gorjup (2008) poda nekaj osnovnih načel za pripravo letnega poročila. Podjetjem svetuje, da naj letno poročilo ne bo debela pozabljena knjiga. Letno poročilo mora biti kratko in jedrnato. Bralec o podjetju verjetno ve že kar nekaj dejstev iz ostalih javnih občil. Letno poročilo bi lahko precej skrajšali s sklicevanjem na že obstoječe vire. Izpostaviti je potrebno ključne informacije, ki naj bodo bralcu takoj vidne. Vse skupaj pa naj bo podkrepljeno s preglednimi tabelami in grafi.

Akademija Finance vsako leto podeljuje nagrade za najboljše letno poročilo preteklega leta. V letu 2010 so imeli najboljša letna poročila v podjetjih Telekom Slovenije, SGP Tehnik, SKB in Šolski center Nova Gorica. V letu 2011 pa so najboljša letna poročila pripravili v podjetjih Petrol, Pozavarovalnica Sava, Komunala Nova Gorica, Žito, PS Mercator, Krka, Interseroh, Zavarovalnica Triglav in Mercator IP (Tekmovanje za najboljše letno poročilo za leto 2010, 2013; Tekmovanje za najboljše letno poročilo za leto 2011, 2013).

4 ANALIZA LETNEGA POROČILA PODJETJA DANFOSS TRATA D.O.O.

V nadaljevanju svoje zaključne strokovne naloge bom predstavila letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o. Celotna analiza temelji na letih 2010 in 2011.

4.1 Predstavitev podjetja

Začetki podjetja Danfoss Trata segajo v leto 1937, ko je začela delovati Železolivarna Franc Smole. Ta se je ukvarjala z vlivanjem in obdelavo litoželeznih izdelkov za industrijo in komunalno dejavnost. Druga večja sprememba se je zgodila leta 1948, ko se je podjetje združilo z Republiškim montažnim podjetjem Toplovod in poslovanje nadaljevalo pod imenom Obrat Trata. Podjetje Toplovod je med svojim delovanjem priključilo še manjše podjetje Elektrosignal. Kasneje je podjetje pridobilo ime Industrijsko montažno podjetje (v nadaljevanju IMP). IMP je poslovalo uspešno, saj so v letu 1990 dosegli 90 odstotni tržni

delež na področju regulacije daljinskega ogrevanja in klimatizacije. Leta 1995 je mednarodno podjetje Danfoss prevzelo IMP Trata (Zgodovina, 2013).

Danes je podjetje Danfoss Trata d.o.o. še vedno del mednarodne Skupine Danfoss, s sedežem na Danskem in je z 99,3606 odstotkov v njihovi večinski lasti. Podjetje razvija in proizvaja komponente za sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja ter prenosnikov toplote. Izdelujejo regulatorje za hlajenje, ogrevanje in gibanje. Po zaprtju proizvodnje na Finskem so leta 2011 v Sloveniji najeli prostore v Kamniku, kamor so preselili razvoj, logistiko in proizvodnjo prenosnikov toplote (Zgodovina, 2013).

Glede na število zaposlenih, čistih prihodkov od prodaje in vrednosti aktive lahko izbrano podjetje opredelimo kot veliko podjetje. Po standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD) se podjetje uvršča v C razred – predelovalne dejavnosti, po številki C.33 – popravila in montaža strojev in naprav in C.33.200 – montaža industrijskih strojev in naprav (Statistični urad Republike Slovenije, b.l.).

VIZIJA:

Danfoss Trata bo vrhunski poslovni in tehnološki center za področje prenosa toplote in regulacije daljinskega ogrevanja ter hlajenja, z zaposlenimi, ki bodo svoje znanje zavzeto širili in soustvarjali trajnostni razvoj Danfossa (O Danfoss Trati, 2013).

4.2 Analiza poslovnega poročila

Poslovno poročilo je sestavljeno iz poudarkov, predstavitev, prikaza poslovanja in perspektive. Pri poslovanju so opisani vodilna tehnologija, kakovost izdelkov, organizacijska kultura, družbeno odgovorno delovanje in obvladovanje tveganj.

Vodilna tehnologija

Opis poslovanja v poslovnem delu letnega poročila se prične z vodilno tehnologijo. Podjetje je vodilni dobavitelj komponent za aplikacije daljinskega ogrevanja in hlajenja. V tem delu poslovnega poročila predstavijo tudi raziskave in razvoj, ki jih je po ZGD in SRS potrebno razkriti. Leta 2011 so največ časa namenili razvoju nove generacije elektromotornih pogonov in ventilov večjih dimenzij, modifikaciji izdelkov na področju balansiranih ventilov ter podpori kakovostnih aktivnosti. Že vrsto let pa podjetje posveča pozornost stalnemu razvoju in optimizaciji notranjih procesov, saj se zavedajo, da so točne in zanesljive dobave pomembna zahteva kupcev. Običajno imajo poslovne procese podprte s sistemom SAP. V letu 2011 so razvijali tudi nove izdelke (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 18).

Učinkovita organizacijska kultura

Iz Tabele 3 je razvidno, da število zaposlenih raste v skladu z širjenjem celotnega podjetja. Podjetje je v letu 2011 zaposlilo 82 ljudi, 7 zaposlenih pa je podjetje zapustilo. Število zaposlenih se je povečalo zaradi vzpostavitve razvoja in proizvodnje v Kamniku (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 21 in 22).

Tabela 3: Izobrazbena struktura zaposlenih

St. izobrazbe \ Leto	2010	2011
I.	41	40
II.	2	8
III.	51	62
IV.	32	38
V.	36	46
VI.	21	28
VII.	57	82
VIII.	3	13
Skupaj	243	317

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 21.

Kot je razvidno iz Tabele 3, se je zmanjšal samo delež zaposlenih s I. stopnjo izobrazbe. Ker v podjetju težijo k stalnemu razvoju zaposlenih, se je povečal delež visoko kvalificiranih zaposlenih. V podjetju dajejo zaposlenim velik poudarek, saj menijo, da so oni temelj uspešnosti in učinkovitosti poslovanja.

Družbeno odgovorno delovanje

Podjetje v tem poglavju njihov cilj, ki je dejavna udeležba v globalnem trajnostnem razvoju. S svojimi prepričanji verjamejo, da bodo dosegli boljše rezultate, če bodo zaposleni zadovoljni, če bo poraba virov čim manjša in če bo podjetje etično in ugledno. Leta 2002 so pristopili k Global Compact ZN in od takrat izvajajo družbeno odgovornost v skladu s temi načeli. Da ima podjetje visoko okoljsko zavest, kažejo tudi dejstva kot so: posebna služba, ki odgovarja na vprašanja glede etike, etična telefonska linija za prijavo kršenja etičnih pravil, spodbujanje razvoja športa invalidov, imajo mesečne varnostne ogleda, s katerimi želijo opozoriti na nevarnosti s področja varstva in zdravja pri delu ter požarne varnosti itd. Od leta 1998 ima podjetje okoljske standarde usklajene z mednarodnim okoljskim standardom ISO 14001 (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 23 in 24).

Obvladovanje tveganj

Obvladovanje tveganj skupina Danfoss jemlje resno, saj so mnenja, da je ta element pomemben pri dolgoročnem razvoju skupine. V pomoč jim je pri planiranju letnih aktivnosti posameznih organizacijskih enot znotraj poslovnih celot. Obvladovanje nekaterih tveganj vodijo in nadzorujejo centralno. Tveganja predstavlja predvsem informacijska tehnologija in tudi tveganja povezana s principi fizičnega varovanja premoženja in vseh vrst zavarovanj premoženja, ljudi in odgovornosti. Podjetje obvladuje poslovna tveganja s pomočjo strateškega planiranja razvoja izdelkov in trga na nivoju divizij, z razvijanjem partnerskih odnosov z dobavitelji in uvajanjem sistema za kritične kode, skrbijo pa tudi za kakovost izdelkov in dobro počutje vseh zaposlenih. Pri finančnem tveganju podjetje gleda strukturo prodaje in vire financiranja, zato so mnenja, da temu tveganju niso resno izpostavljeni. Izpostavljenost plačilne nediscipline je majhna, saj podjetje znotraj korporacije Danfoss proda 99 odstotkov celotne realizacije. Menijo, da je njihovo najpomembnejše finančno in poslovno tveganje gibanje cen barvnih kovin. Obvladujejo jih ob podpori ustreznih korporacijskih služb (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 25).

Načrti za leto 2012

Letno poročilo podjetja se zaključi z opisom načrtov za leto 2012. Cilji podjetja v letu 2012 so (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 28):

- izboljšanje dobičkonosnosti in rasti v Evropi;
- izkoriščenost številnih priložnosti daljinskega ogrevanja na Kitajskem;
- postati drugi največji dobavitelj prenosnikov toplote;
- postati vodilni pri vijačnih prenosnikih toplote;
- postati vodilni v kakovosti, zagotavljanju odlične dobavljivosti in ostati inovativni;
- izboljšanje procesov napovedovanja prodaje in planiranja;
- znižanje nabavnih stroškov;
- izboljšanje kakovosti izdelkov in storitev;
- zadovoljstvo kupcev in zagotavljanje najboljše podpore ob morebitnih problemih;
- dokončati elektromotorni pogon AMV(E) in začeti s prodajo le-tega;
- vpeljava nove generacije avtomatskih balansiranih ventilov;
- prenos treh izdelkov s Kitajske, namenjene aplikacijam daljinskega ogrevanja;
- ustanovitev nove organizacije Global Services Slovenija;
- zagotavljanje strokovnega razvoja zaposlenih;
- večji poudarek učinkovitosti produktnega portfelja;
- osredotočenost na spodbujanje aktivne vloge pri generiranju idej za nove izdelke;
- vpeljava novih izdelkov na trg.

Do naslednjega leta želijo ustvariti 75 milijonov EUR prometa. Od tega želijo pridobiti 10 milijonov EUR od prenosnikov toplote, katerih proizvodnja in razvoj se nahajata v Kamniku. Do leta 2015 si želi podjetje podvojiti prodajo in izkoristiti svetovni trend varovanja okolja (Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 28).

4.3 Analiza računovodskega poročila

Analiza računovodskega poročila temelji na vodoravni in navpični analizi bilance stanja in izkaza poslovnega izida, v zadnjem delu analize pa prikažem tudi Du Pontov sistem povezanih kazalnikov.

4.3.1 Vodoravna analiza bilance stanja

V Prilogi 1 prikazujem vodoravno analizo bilance stanja Danfoss Trata d.o.o., iz katere je razvidno, da se je obseg sredstev v letu 2011 zvišal za 4.796.819 EUR (oziroma za 10,10 odstotkov) glede na predhodno leto. Največji delež v njegovi strukturi predstavljajo kratkoročna sredstva. Kratkoročna sredstva so se zmanjšala, predvsem zaradi zmanjšanja denarnih sredstev. Denarna sredstva so se iz leta 2011 glede na leto 2010 zmanjšala za 4.507.758 EUR (99,5 odstotkov). Na kratkoročna sredstva so vplivale tudi zaloge, saj so se povečale za 3.566.313 EUR (51,19 odstotkov). Največje povečanje opazimo pri dolgoročnih sredstvih, ki so se povečala za 5.382.817 EUR (30,30 odstotkov). Na povečanje dolgoročnih sredstev je vplivalo predvsem povečanje opredmetenih osnovnih sredstev, ki so se povečala za 5.348.921 EUR (30,67 odstotkov). Naložbene nepremičnine in dolgoročne finančne naložbe so ostale nespremenjene. Podjetje v sredstvih posebej uvršča postavko kratkoročne aktivne časovne razmejitev (AČR), ki so se iz leta 2010 na leto 2011 zmanjšale za 1.787 EUR (6,88 odstotkov). Zabilančna sredstva v obeh letih znašajo 300.999 EUR. Pod zabilančna sredstva podjetje uvršča zavarovanje obveznosti z bančnimi garancijami. Pri zabilančnih sredstvih so 275.000 EUR predložili bančni garanciji Javni agenciji Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije, ostalih 25.999 EUR pa so namenili Ministrstvu za šolstvo, znanost in tehnologijo za zavarovanje po pogodbah o sofinanciranju. Tako kot sredstva, so se tudi obveznosti do virov sredstev povečale za 4.796.819 EUR (10,10 odstotkov) glede na leto 2010. Kapital se je zmanjšal za 3.027.150 EUR (8,37 odstotkov), predvsem je nanj vplivalo zmanjšanje čistega poslovnega izida poslovnega leta (22,53 odstotkov) in zmanjšanje prenesenega čistega poslovnega izida (4,54 odstotkov). Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev (PČR) so se povečale za 550.187 EUR (41,99 odstotno). Dolgoročnih obveznosti v letu 2010 in 2011 niso imeli, vendar so zato imeli povišanje kratkoročnih obveznosti in sicer za kar 6.903.801 EUR (75,35 odstotkov). Na kratkoročne obveznosti je vplivalo povišanje kratkoročnih finančnih obveznosti in povišanje kratkoročnih poslovnih obveznosti. Prav tako so se povečale tudi kratkoročne pasivne časovne razmejitev. Te so se v letu 2011

zvišale za 369.981 EUR (42,69 odstotkov) glede na leto 2010. Zabilančne obveznosti so enake zabilančnim sredstvom.

4.3.2 Navpična analiza bilance stanja

Navpična analiza bilance stanja podjetja Danfoss Trata d.o.o. temelji na osnovi bilančne vsote. Dobljeni odstotki v Prilogi 2 nam povedo delež posamezne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev, glede na celotna sredstva oziroma obveznosti do virov sredstev. Delež dolgoročnih sredstev v vseh sredstvih se je leta 2011 glede na leto 2010 povečal iz 37,40 odstotkov na 44,26 odstotkov, medtem ko se je delež kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih zmanjšal iz 62,55 odstotkov na 55,69 odstotkov. Na spremembe dolgoročnih sredstev so vplivala predvsem opredmetena osnovna sredstva, na kratkoročna sredstva pa zaloge in denarna sredstva. Zaloge so leta 2010 predstavljale 14,67 odstotkov vseh sredstev, medtem ko se je njihov delež v sredstvih v letu 2011 povečal na 20,14 odstotkov. Delež denarnih sredstev v vseh sredstvih je padel, in sicer iz 9,54 odstotkov na 0,04 odstotnega. Delež kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev v vseh sredstvih se ni spremenil, delež zabilančnih sredstev v vseh sredstvih pa se je malenkost zmanjšal, in sicer iz 0,63 odstotnega na 0,58 odstotkov. Na zmanjšanje je vplival predvsem večji delež bilančne vsote v vseh sredstvih, saj je bil leta 2011 v primerjavi z letom 2010 višji za kar 4.796.819 EUR. Spremenil se je tudi delež kapitala, v letu 2010 je predstavljal 76,13 odstotkov, v letu 2011 pa 63,36 odstotkov vseh obveznosti do virov sredstev. Delež rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev se je iz 2,76 odstotkov v letu 2010 povečal na 3,56 odstotkov v letu 2011, medtem ko je delež dolgoročnih obveznosti ostal nespremenjen. Delež kratkoročnih obveznosti v vseh obveznostih do virov sredstev je leta 2010 predstavljal 12,29 odstotkov in se v letu 2011 povišal na 30,72 odstotkov. Prav tako se je povišal tudi delež kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev, in sicer iz 1,82 odstotkov na 2,36 odstotkov. Delež zabilančnih obveznosti v vseh obveznostih do virov sredstev je v letu 2010 znašal 0,63 odstotkov, v letu 2011 pa 0,58 odstotkov.

4.3.3 Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida

Iz vodoravne analize poslovnega izida, ki jo prikazujem v Prilogi 3, je razvidno, da se je poslovanje podjetja Danfoss Trata d.o.o. v letu 2011 poslabšalo, saj se je čisti poslovni izid zmanjšal za 2.319.324 EUR (oziroma za 22,53 odstotkov). Glavni vzrok znižanja čistega poslovnega izida je povečanje stroškov prodajanja in stroškov splošnih dejavnosti. Stroški prodajanja so se povečali za 373.590 EUR (107,48 odstotkov), stroški splošnih dejavnosti pa za 4.704.619 EUR (45,03 odstotkov). Kljub povečanju čistih prihodkov iz prodaje za 14.614.318 EUR (27,08 odstotkov) se je dobiček iz poslovanja znižal za 2.697.048 EUR (20,81 odstotkov). Na znižanje je vplivalo tudi povečanje proizvodjalnih stroškov za 12.213.118 EUR (39,94 odstotkov). Iz izračunov v Prilogi 3 je razvidno, da je bilo povišanje čistih prihodkov iz prodaje manjše kot povečanje proizvodjalnih stroškov,

stroškov prodajanja in stroškov splošnih dejavnosti. Zaradi povečanja teh stroškov se bo poslovodstvo podjetja moralo osredotočiti na iskanje vzrokov, ki te stroške povečujejo.

4.3.4 Navpična analiza izkaza poslovnega izida

Pri navpični analizi izkaza poslovnega izida podjetja Danfoss Trata d.o.o. sem za osnovo izbrala prihodke iz prodaje. Izračunani odstotki nam povedo delež posamezne postavke glede na prihodke iz prodaje. Iz Priloge 4 je razvidno, da se posamezne postavke spremenijo za kar nekaj odstotkov. V letu 2011 je delež proizvodjalnih stroškov v prihodkih iz prodaje znašal 62,40 odstotkov in se je zvišal glede na leto 2010 (56,67 odstotno). Podjetju se je zmanjšal delež kosmatega poslovnega izida iz prodaje, ki nam pove višino prispevka za kritje neproizvodnih stroškov, finančnih odhodkov in doseganje dobička, v prihodkih iz prodaje, in sicer je ta delež v letu 2010 znašal 43,33 odstotkov, v letu 2011 pa 37,60 odstotkov. Delež dobička iz poslovanja v vseh prihodkih iz prodaje je v letu 2010 znašal 24,01 odstotkov, v letu 2011 pa je padel na 14,96 odstotkov. Kot že omenjeno pri vodoravni analizi so za tak padec krivi stroški prodajanja in stroški splošnih dejavnosti. Znižanje se kaže tudi v zmanjšanju deleža poslovnega izida iz rednega delovanja in dobička pred davkom v vseh prihodkih iz prodaje. Delež poslovnega izida iz rednega delovanja v prihodkih iz prodaje je v letu 2010 znašal 23,85 odstotkov, v letu 2011 pa 14,81 odstotkov. Delež dobička pred davkom v prihodkih iz prodaje pa je padel iz 23,93 odstotkov na 14,83 odstotkov. V letu 2010 je delež čistega poslovnega izida v prihodkih iz prodaje znašal 19,07 odstotkov, v letu 2011 pa je padel na kar 11,63 odstotkov.

4.4 Analiza uspešnosti podjetja

Analizo uspešnosti podjetja Danfoss Trata d.o.o. sem izvedla s pomočjo izbranih kazalnikov, s pomočjo katerih sem prikazala Du Pontov sistem povezanih kazalnikov. Pri izračunih sem upoštevala podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida podjetja za leti 2010 in 2011.

4.4.1 Analiza povezanih kazalnikov

Velikokrat nam posamezni kazalniki ne povedo kaj dosti, zato lahko te združimo v večji sistem povezanih kazalnikov. Du Pontov sistem kazalnikov je najstarejši in najbolj znan sistem, ki izhaja iz čiste donosnosti kapitala. Ta je odvisna od čiste donosnosti sredstev in strukture virov financiranja. Donosnost kapitala se poveča, če se zmanjša delež kapitala v virih financiranja pri dani donosnosti sredstev ali če se poveča donosnost sredstev pri nespremenjeni strukturi virov financiranja (Tekavčič & Megušar, 2002, str. 21 in 22).

Tabela 4: Izračunani kazalniki

Postavka \ Leto	2010	2011
Prihodki	54.415.268	68.997.057
Odhodki	41.504.959	58.828.916
Čisti dobiček	12.910.309	10.168.141
Povprečni kapital	31.662.257	34.644.769
Povprečna sredstva	44.768.817	49.895.465
ROE	0,41	0,29
ROA	0,29	0,20
Struktura virov financiranja	1,41	1,44
Čista donosnost prihodkov	0,24	0,15
Obračanje sredstev	1,22	1,38

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2010, str. 35-37; 2011, str. 33-35.

Kazalnik čiste donosnosti kapitala (ROE; angl. *return on equity*) je zanimiv predvsem za lastnike kapitala oziroma podjetja. Kazalnik nam pove, koliko denarnih enot čistega dobička je ustvarila ena denarna enota kapitala. V proučevanih obdobjih je podjetje Danfoss Trata d.o.o. imelo pozitivno čisto donosnost kapitala. V letu 2010 je čista donosnost kapitala znašala 41 odstotkov, v letu 2011 pa je bila 29 odstotna. Na padec kazalnika je vplivalo povečanje povprečnega kapitala in zmanjšanje čistega dobička. Glede na to, da je kazalnik padel bodo investitorji pazljivi pri vlaganju. Izračunan kazalnik bodo primerjali z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki ali obrestnimi merami državnih vrednostih papirjev. Kazalnik čiste donosnosti kapitala lahko izračunamo tudi z dvema kazalnikoma. Ta dva kazalnika sta čista donosnost sredstev in struktura virov financiranja.

$$\text{čista donosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje sredstev}} \times \frac{\text{povprečno stanje sredstev}}{\text{povprečno stanje kapitala}} \quad (1)$$

Kazalnik čiste donosnosti sredstev (ROA; angl. *return on assets*) nam pove dejansko uspešnost uporabe sredstev podjetja oziroma uspešnost poslovanja. Prav tako kot ROE je padel tudi ROA. Leta 2010 je čista donosnost sredstev znašala 29 odstotkov, medtem ko je leta 2011 padla na 20 odstotni delež.

Kazalnik čiste donosnosti sredstev lahko izračunamo tudi kot zmnožek kazalnika čiste donosnosti prihodkov in obračanja sredstev. Ta kazalnik pa nam pove, da je donosnost sredstev odvisna od dobičkovnosti prihodkov in hitrosti obračanja sredstev.

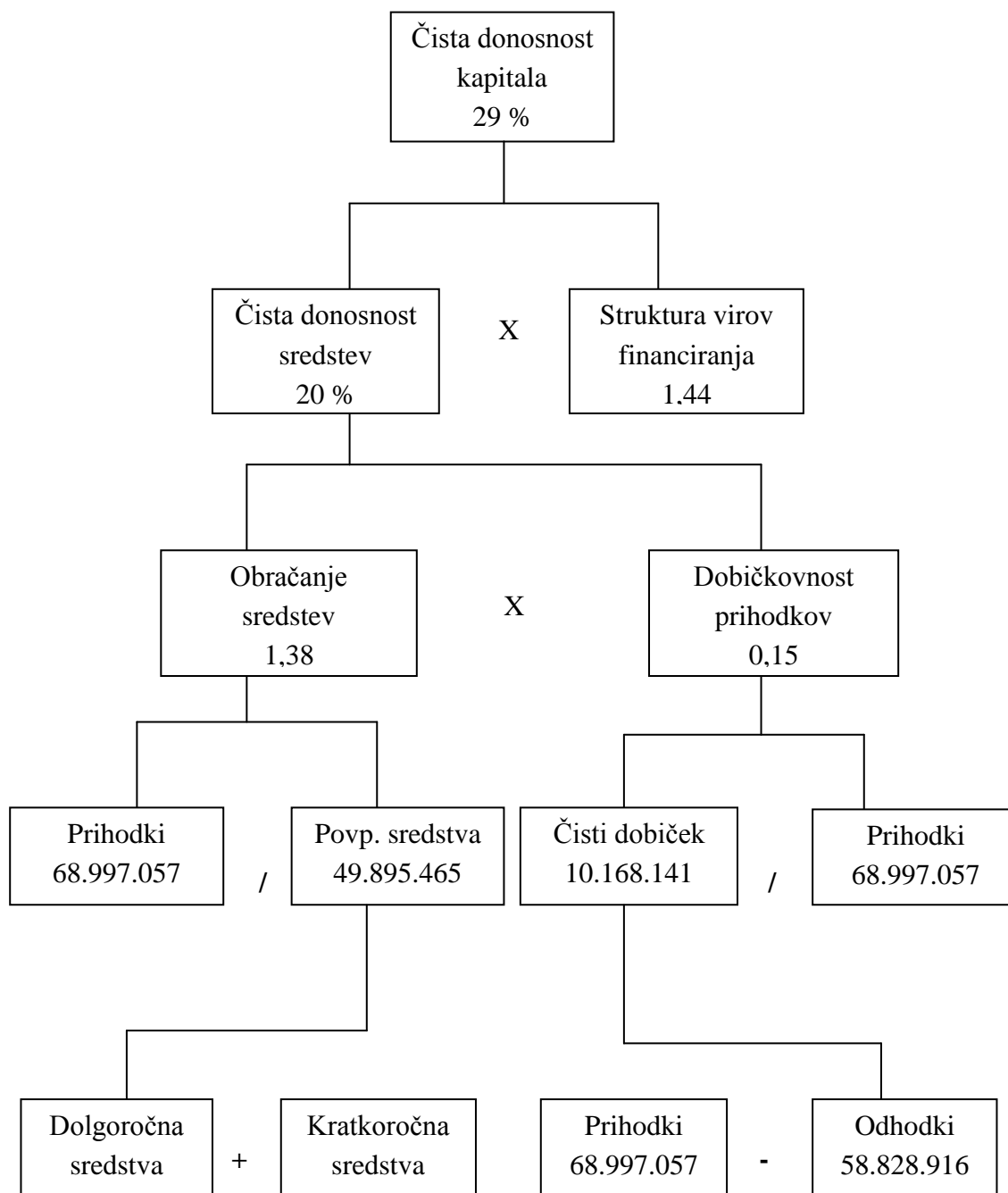
$$\text{Čista donosnost sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}} \times \frac{\text{prihodki}}{\text{povprečno stanje sredstev}} \quad (2)$$

Kazalnik dobičkovnosti prihodkov je razmerje med čistim dobičkom in vsemi prihodki podjetja. Pove nam, da je podjetje v letu 2011 s 100 d.e. prihodkov doseglo 15 d.e. čistega dobička. Drugi kazalnik v formuli čiste donosnosti sredstev je koeficient obračanja sredstev. Ta nam kaže število obratov sredstev v enem letu. V našem primeru znaša v letu 2010 1,22. V letu 2011 pa je njegova vrednost 1,38. Glede na to, da se je vrednost tega koeficienta podjetju zvišala pomeni, da so se mu sredstva začela hitreje obračati.

Za prikaz Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov potrebujemo še **strukturo virov financiranja**. Ta se izračuna kot količnik med povprečnimi sredstvi in povprečnim kapitalom. V letu 2010 je omenjeni količnik znašal 1,41 v letu 2011 pa 1,44. Vrednosti v obeh letih nam povedo, da je podjetje zadolženo, saj je vrednost višja od 1.

Spodaj prikazujem Du Pontov sistem povezanih kazalnikov, ki nam omogoča razčlenitev kazalnikov na posamezne komponente ter vpogled v razloge in vire sprememb v podjetju. S pomočjo tega sistema lahko podjetje išče poti za povečanje uspešnosti poslovanja. Du Pontov sistem povezanih kazalnikov s svojo piramidno obliko predstavi logično povezane kazalnike. Prikaže pa nam tudi kako imajo lahko pozitivne spremembe na enem področju, lahko negativen vpliv na drugem področju. Du Pontov sistem povezanih kazalnikov zajema podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida.

Slika 1: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Danfoss Trata d.o.o. za leto 2011

SKLEP

V zaključni strokovni nalogi sem analizirala poslovni in računovodski del letnega poročila podjetja Danfoss Trata d.o.o. Po opravljeni analizi sem izvedla tudi Du Pontov sistem povezanih kazalnikov.

Med proučevanjem letnega poročila podjetja Danfoss Trata d.o.o. sem ugotovila, da je zgled dobro narejenega letnega poročila. Vsekakor to letno poročilo izstopa v kakovosti. Podjetje je upoštevalo vse zakonske predpise, ter v njem podalo tudi nekaj prostovoljnih razkritij. V letnem poročilu mi je bila vseč preglednost in jasnost. Že v kazalu se točno vidi kje se kakšna informacija nahaja. Letno poročilo so popestrili tudi slikovno, kar bralca še bolj pritegne k branju. Pomembno se mi zdi poudariti, da je vizualni del letnega poročila v obeh letih enak, kar privede do hitrejšega primerjanja obeh let. Podjetju bi svetovala, da malo več besed nameni tveganjem, saj so ta predstavljena zelo skromno. Opisali so samo poslovno in finančno tveganje, kar pa se mi zdi premalo, glede na to, da je tveganje pomemben dejavnik za nadaljnjo odločanje. Na način kot tveganja opisujejo sedaj, bi lahko bralcu podali napačen signal, da se tveganj ne zavedajo ali morda, da si celo zanikajo, da tveganja obstajajo. Na žalost živimo v zelo turbulentni družbi in spremembe so naša edina stalnica. Se pravi, da je analiza tveganja postala ena najpomembnejših aktivnosti v podjetjih in tudi zelo pomembna postavka letnih poročil. Poleg razširitve tveganj bi podjetju svetovala, da začne uporabljati PEST in SWOT analizo, saj bi s tem pridobili boljšo predstavitev. V letnem poročilu je tudi nekaj strokovnih izrazov, ki žal niso pojasnjeni. Bralci, ki nimajo znanja iz tega področja jih ne razumejo. To slabost bi lahko odpravili tako, da bi v oklepaju obrazložili kaj to pomeni. Pri računovodskem delu podjetje nima veliko izbire. Zakonskih predpisov so se držali in informacije prikazali v pravilnem vrstnem redu.

Podjetje se pri pripravi letnega poročila drži teoretičnih nasvetov kako pripraviti dobro letno poročilo. V letnem poročilu ne dolgočasijo bralcev z nepotrebnimi informacijami, saj je napisano kratko in jedrnato. Letna poročila imajo objavljena tudi na spletu, kar privede do tega, da ga vidi čim več ljudi. Menim, da v letnem poročilu niso ničesar prikrivali, saj so upoštevali vse zakonske predpise in dodali še neobvezno vsebino. Na začetku letnega poročila prikažejo ključne informacije tudi grafično, kar bralcu prikaže bolj jasno sliko o poslovanju podjetja.

S pomočjo analize bilance stanja sem ugotovila, da so se sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2011 povišala za 4.796.819 EUR (10,10 odstotkov) glede na leto 2010. Največji delež v sredstvih predstavljajo kratkoročna sredstva, medtem ko največjo spremembo iz leta 2010 na leto 2011 predstavljajo dolgoročna sredstva. Ta so se povečala za kar 5.382.817 EUR (30,30 odstotkov). V podjetju se je zmanjšal kapital za 3.027.150 EUR (8,37 odstotkov). Nanj je vplivalo predvsem zmanjšanje čistega poslovnega izida poslovnega leta in zmanjšanje prenesenega čistega poslovnega izida. Zanimivo je dejstvo

da podjetje v letu 2010 in 2011 ni imelo dolgoročnih obveznosti, povišale pa so se kratkoročne obveznosti in sicer za kar 6.903.801 EUR (75,35 odstotkov).

Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida nam je prikazala, da se je poslovanje podjetja glede na predhodno leto poslabšalo. Čisti poslovni izid se je zmanjšal za 2.319.324 EUR (22,53 odstotkov). Vseeno pa se podjetje lahko pohvali z rekordno vrednostjo prometa, saj jim je v letu 2011 uspelo zvišati prihodke iz prodaje za kar 14.614.318 EUR (27,08 odstotkov).

Za analizo Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov sem se odločila zato, ker lahko s pomočjo nekaj kazalnikov dobiš pregled pomembnih kategorij poslovanja podjetja. S pomočjo izračunanih kazalnikov sem ugotovila, da se je podjetje v letu 2011 dodatno zadolžilo, saj so povprečna sredstva večja od povprečnega kapitala. Kazalnik čiste donosnosti kapitala je leta 2011 glede na prehodno leto padel. Na padec je vplivalo predvsem povečanje povprečnega kapitala in zmanjšanje čistega dobička. Izračunani kazalniki so pokazali manjše spremembe v letu 2011 glede na leto 2010, kljub temu pa podjetje še vedno posluje dobro. Da posluje dobro pa poleg mojih izračunov kažejo tudi druga dejstva. Leta 2010 je bilo podjetje na podlagi nekaterih finančnih kazalnikov uvrščeno na prvo mesto med slovenskimi podjetji v reviji Finance.

Glede na izbor letnih poročil različnih podjetij, ki sem si jih v sklopu izbora teme za svojo zaključno strokovno nalogo pogledala, lahko zaključim, da ima podjetje Danfoss Trata d.o.o. odlično pripravljeno letno poročilo, saj bralca pritegne že na prvi pogled. Poglobljena analiza je pokazala, da se podjetje ne posveča zgolj obliki, temveč tudi vsebini. Iz njihovega letnega poročila bralec dobi dober vpogled v poslovanje podjetja v preteklem letu, ter se seznanj s cilji za prihajajoča leta. Kar je v današnjih časih postala prava redkost je dejstvo, da preučevano podjetje posluje tudi zelo uspešno, kar nakazuje, da imajo uspešna podjetja, dobro pripravljena letna poročila, saj se zavedajo, da je to brezplačno marketinško orodje in lahko v njemu zaposlenim, kupcem, dobaviteljem in javnosti sporočijo karkoli želijo.

LITERATURA IN VIRI

1. Danfoss Trata d.o.o. (2010). Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o. Ljubljana: Danfoss Trata d.o.o.
2. Danfoss Trata d.o.o. (2011). Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o. Ljubljana: Danfoss Trata d.o.o.
3. Gorjup, S. (2008, 12. november). Letno poročilo naj ne bo pozabljena debela knjiga. *Finance*. Najdeno 20. junija 2013 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/229299>
4. Hodge, K. (2011, 29. julij). Best bits: how to write the best annual report. *The guardian*. Najdeno 11. junija 2013 na spletnem naslovu <http://www.guardian.co.uk/voluntary-sector-network/2011/jul/29/writing-best-annual-report-advice>
5. Horvat, T. (2000a). Priprava letnega poročila: letno poročilo je ogledalo podjetja: je obvezno za velika podjetja, da ne rečemo delniške družbe, postaja pa pomembno sredstvo promocije za hitro rastoča podjetja. *Podjetnik*, 9(3), 52-54.
6. Horvat, T. (2000b). *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
7. Horvat, T. (2002, 05. marec). Obvezna vsebina letnega poročila. *Finance*. Najdeno 10. junija 2013 na spletnem naslovu http://www.finance.si/19490/Obvezna_vsebina_letnega_poro_ila
8. Letna poročila – splošno. (b.l.) V AJPESU. Najdeno 6. maja 2013 na spletni strani http://www.ajpes.si/letna_porocila/splosno#
9. Lipnik, J. (2013a). Izkaz denarnih tokov. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(1), 32.
10. Lipnik, J. (2013b). Bilanca stanja. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(3), 22.
11. *O Danfoss Trati*. Najdeno 16. junija 2013 na spletnem naslovu http://trata.danfoss.si/Content/E9420892-62D4-4C5B-BB12-2887ED3B190D_MNU17543615_SIT329.html
12. Odar, M. (2011). Poslovni izid družbe - kaj nam pove izkaz poslovnega izida in kaj je vseobsegajoči donos. *Podjetje in delo: revija za gospodarsko, delovno in socialno pravo*, 37(5), 729-738.
13. Odar, M. (2012). Računovodsko poročanje za leto 2011. *IKS: Revija za računovodstvo in finance*, 39(1/2), 7-38.
14. Odar, M. (2013). Splošno o letnem poročilu. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(1), 17-27.
15. Odar, M., & Lipnik, J. (2013). Sestavitev računovodskih izkazov. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(3), 11.
16. Slovenski računovodski standardi. *Uradni list RS* št. 118/2005 (10/2006 popr., 112/2006 popr., 90/2010 popr.), 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 3/2007, 12/2008, 1/2010, 80/2011, 2/2012, 64/2012.
17. Statistični urad Republike Slovenije. (b.l.). Standardna klasifikacija dejavnosti 2013. Najdeno 16. junija 2013 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=5531>

18. Tekavčič, M., & Megušar, A. (2002). Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov (Uporaba konkretnih podatkov podjetja s simulacijo sprememb). *Zbornik 8. strokovnega posvetovanja Zveze ekonomistov Slovenije o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije* (str. 21-39). Portorož: ZES.
19. *Tekmovanje za najboljše letno poročilo za leto 2010*. Najdeno 20. junij 2013 na spletnem naslovu <http://www.finance-akademija.si/nlp2010/index.php?go=200>
20. *Tekmovanje za najboljše letno poročilo za leto 2011*. Najdeno 20. junij 2013 na spletnem naslovu <http://www.finance-akademija.si/nlp2011/>
21. Vežjak, B. (2013). Sodobne smernice za pripravo poslovnega poročila. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(3), 57.
22. Zakon o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS* št. 13/2011-UPB3, 18/2011, 78/2011, 38/2012, 40/2012-ZUJF, 83/2012, 46/2013-ZIPRS1314-A.
23. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. Ur.l. RS št. 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013 Odl.US: U-I-311/11-16.
24. *Zgodovina*. Najdeno dne 16. junija 2013 na spletnem naslovu http://trata.danfoss.si/Content/B1D3F70A-5A1C-4D07-BF30-3A57355D822F_MNU17543617_SIT329.html

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vodoravna analiza bilance stanja.....	1
Priloga 2: Navpična analiza bilance stanja	3
Priloga 3: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida	5
Priloga 4: Navpična analiza izkaza poslovnega izida.....	6

Priloga 1: Vodovarna analiza bilance stanja

Tabela 1: Vodovarna analiza bilance stanja za leti 2010 in 2011

Postavka \ Leto	2010	2011	Δ	% Δ
SREDSTVA	47.497.055	52.293.874	4.796.819	10,10
A. Dolgoročna sredstva	17.762.148	23.144.965	5.382.817	30,30
Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	77.758	94.040	16.282	20,94
Opredmetena osnovna sredstva	17.440.591	22.789.512	5.348.921	30,67
Naložbene nepremičnine	0	0	0	0,00
Dolgoročne finančne naložbe	835	835	0	0,00
Dolgoročne poslovne terjatve	103.576	106.035	2.459	2,37
Odložene terjatve za davek	139.388	154.544	15.156	10,87
B. Kratkoročna sredstva	29.708.933	29.124.721	584.212	1,97
Sredstva za prodajo	0	0	0	0,00
Zaloge	6.966.952	10.533.265	3.566.313	51,19
Kratkoročne finančne naložbe	2.935	478	2.457	83,71
Kratkoročne poslovne terjatve	18.208.829	18.568.520	359.691	1,98
Denarna sredstva	4.530.217	22.459	4.507.758	99,50
C. Kratkoročne AČR	25.974	24.187	1.787	6,88
Č. Zabilančna sredstva	300.999	300.999	0	0,00
OBV. DO VIROV SRED.	47.497.055	52.293.874	4.796.819	10,10
A. Kapital	36.158.344	33.131.194	3.027.150	8,37
Vpoklican kapital	4.724.028	4.724.028	0	0,00
Kapitalske rezerve	4.607.288	4.607.288	0	0,00
Rezerve iz dobička	942.468	942.468	0	0,00
Presežek iz prevrednotenja	0	0	0	0,00
Preneseni čisti poslovni izid	15.592.386	14.884.561	707.825	4,54
Čisti poslovni izid poslovnega leta	10.292.174	7.972.850	2.319.324	22,53
B. Rezervacije in dolgoročne PČR	1.310.208	1.860.395	550.187	41,99
C. Dolgoročne obveznosti	0	0	0	0,00
Dolgoročne finančne obveznosti	0	0	0	0,00
Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0,00
Odložene obveznosti za davek	0	0	0	0,00

se nadaljuje

nadaljevanje

Postavka \ Leto	2010	2011	Δ	% Δ
Č. Kratkoročne obveznosti	9.161.870	16.065.671	6.903.801	75,35
Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0	0,00
Kratkoročne finančne obveznosti	146.431	10.257.442	10.111.011	6904,97
Kratkoročne poslovne obveznosti	9.015.439	5.808.229	3.207.210	35,57
D. Kratkoročne PČR	866.633	1.236.614	369.981	42,69
E. Zabilančne obveznosti	300.999	300.999	0	0,00

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 33 in 34.

Priloga 2: Navpična analiza bilance stanja

Tabela 2: Navpična analiza bilance stanja za leti 2010 in 2011

Postavka \ Leto	2010	% Δ	2011	% Δ
SREDSTVA	47.497.055	100,00	52.293.874	100,00
A. Dolgoročna sredstva	17.762.148	37,40	23.144.965	44,26
Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	77.758	0,16	94.040	0,18
Opredmetena osnovna sredstva	17.440.591	36,72	22.789.512	43,58
Naložbene nepremičnine	0	0,00	0	0,00
Dolgoročne finančne naložbe	835	0,00	835	0,00
Dolgoročne poslovne terjatve	103.576	0,22	106.035	0,20
Odložene terjatve za davek	139.388	0,29	154.544	0,30
B. Kratkoročna sredstva	29.708.933	62,55	29.124.721	55,69
Sredstva za prodajo	0	0,00	0	0,00
Zaloge	6.966.952	14,67	10.533.265	20,14
Kratkoročne finančne naložbe	2.935	0,01	478	0,00
Kratkoročne poslovne terjatve	18.208.829	38,37	18.568.520	35,51
Denarna sredstva	4.530.217	9,54	22.459	0,04
C. Kratkoročne AČR	25.974	0,05	24.187	0,05
Č. Zabilančna sredstva	300.999	0,63	300.999	0,58
OBV. DO VIROV SRED.	47.497.055	100,00	52.293.874	100,00
A. Kapital	36.158.344	76,13	33.131.194	63,36
Vpoklican kapital	4.724.028	9,95	4.724.028	9,03
Kapitalske rezerve	4.607.288	9,70	4.607.288	8,81
Rezerve iz dobička	942.468	1,98	942.468	1,80
Presežek iz prevrednotenja	0	0,00	0	0,00
Preneseni čisti poslovni izid	15.592.386	32,83	14.884.561	28,46
Čisti poslovni izid poslovnega leta	10.292.174	21,67	7.972.850	15,25
B. Rezervacije in dolgoročne PČR	1.310.208	2,76	1.860.395	3,56
C. Dolgoročne obveznosti	0	0,00	0	0,00
Dolgoročne finančne obveznosti	0	0,00	0	0,00
Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0,00	0	0,00
Odložene obveznosti za davek	0	0,00	0	0,00

se nadaljuje

nadaljevanje

Postavka	Leto			
	2010	% Δ	2011	% Δ
D. Kratkoročne obveznosti	9.161.870	12,29	16.065.671	30,72
Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0,00	0	0,00
Kratkoročne finančne obveznosti	146.431	0,31	10.257.442	19,61
Kratkoročne poslovne obveznosti	9.015.439	18,99	5.808.229	11,11
E. Kratkoročne PČR	866.633	1,82	1.236.614	2,36
F. Zabilančne obveznosti	300.999	0,63	300.999	0,58

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 33 in 34.

Priloga 3: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida

Tabela 3: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za leti 2010 in 2011

	2010	2011	Δ	% Δ
Prihodki iz prodaje	53.960.130	68.574.448	14.614.318	27,08
Proiz. str. prod. proiz.	-30.577.296	-42.790.414	12.213.118	39,94
Kosmati posl. izid od prodaje	23.382.834	25.784.034	2.401.200	10,27
Stroški prodajanja	-347.600	-721.190	373.590	107,48
Stroški splošnih dejavnosti	-10.447.420	-15.152.039	4.704.619	45,03
Drugi poslovni prihodki	369.680	349.641	20.039	5,42
Dobiček iz poslovanja	12.957.494	10.260.446	2.697.048	20,81
Finančni prihodki iz deležev	0	0	0	0,00
Finančni prihodki iz danih posojil	27.606	36.148	8.542	30,94
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	16.153	17.253	1.100	6,81
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0	0	0,00
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-117.445	-142.387	24.942	21,24
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-12.570	-16.994	4.424	35,19
Poslovni izid iz redn. del.	12.871.238	10.154.466	2.716.772	21,11
Drugi prihodki	41.699	19.567	22.132	53,08
Drugi odhodki	-2.628	-5.892	3.264	124,20
Dobiček pred davkom	12.910.309	10.168.141	2.742.168	21,24
Davek iz dobička	-2.624.772	-2.210.447	414.325	15,79
Odloženi davki	6.637	15.156	8.519	128,36
Čisti poslovni izid	10.292.174	7.972.850	2.319.324	22,53

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., str. 35.

Priloga 4: Navpična analiza izkaza poslovnega izida

Priloga 4: Navpična analiza izkaza poslovnega izida za leti 2010 in 2011

	2010	% Δ	2011	% Δ
Prihodki iz prodaje	53.960.130	100,00	68.574.448	100,00
Proiz. str. prod. proiz.	-30.577.296	56,67	-42.790.414	62,40
Kosmati posl. izid iz prodaje	23.382.834	43,33	25.784.034	37,60
Stroški prodajanja	-347.600	0,64	-721.190	1,05
Stroški splošnih dejavnosti	-10.447.420	19,36	-15.152.039	22,10
Drugi poslovni prihodki	369.680	0,69	349.641	0,51
Dobiček iz poslovanja	12.957.494	24,01	10.260.446	14,96
Finančni prihodki iz deležev	0	0,00	0	0,00
Finančni prihodki iz danih posojil	27.606	0,05	36.148	0,05
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	16.153	0,3	17.253	0,03
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0,00	0	0,00
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-117.445	0,22	-142.387	0,21
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-12.570	0,02	-16.994	0,02
Poslovni izid iz redn. del.	12.871.238	23,85	10.154.466	14,81
Drugi prihodki	41.699	0,08	19.567	0,03
Drugi odhodki	-2.628	0,00	-5.892	0,01
Dobiček pred davkom	12.910.309	23,93	10.168.141	14,83
Davek iz dobička	-2.624.772	4,86	-2.210.447	3,22
Odloženi davki	6.637	0,01	15.156	0,02
Čisti poslovni izid	10.292.174	19,07	7.972.850	11,63

Vir: Danfoss Trata d.o.o., Letno poročilo podjetja Danfoss Trata d.o.o., 2011, str. 35.